

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2003)

2ο Συνέδριο Σύρου στις ΤΠΕ

Η ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ: ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΜΕ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Μαρία Κασκαντάμη

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κασκαντάμη Μ. (2025). Η ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ: ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΜΕ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ . *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, 1, 209–216. ανακτήθηκε από <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/6891>

**Η ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ:
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ
ΜΕ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ**

Μαρία Κασκαντάμη
Φιλολόγος - Συγγραφέας, Επιμορφώτρια ΤΠΕ
mkaskant@sch.gr, www.filologia.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία προτείνεται ένας εναλλακτικός τρόπος διδασκαλίας της ενότητας "Η Αθήνα" από το διδακτικό εγχειρίδιο ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ, Ο ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ των Μέλπως Σπ. Καραμπάγια και Ντόλης Σπ. Καραμπάγια για τη Β' Γυμνασίου. Παρουσιάζονται αναλυτικά οι στόχοι του διδακτικού σεναρίου, η ένταξή του στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τα φιλολογικά μαθήματα, το υλικό που απαιτείται για την υλοποίησή του, οι δραστηριότητες των μαθητών και του διδάσκοντος, και το φύλλο εργασίας που χρησιμοποιείται. Στο προτεινόμενο σενάριο οι μαθητές συνεργάζονται στις ομάδες τους για την ολοκλήρωση των εργασιών τους με κύριους στόχους να αποκτήσουν πληρέστερη αντίληψη του χώρου της Αγοράς της Αρχαίας Αθήνας και της λειτουργίας της την εποχή εκείνη, και να συνδέσουν το χώρο και τα μνημεία με θεσμούς, ανθρώπους, ιδέες. Η συγκεκριμένη διδακτική πρόταση παρουσιάζεται για πρώτη φορά.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Διδακτικό σενάριο, Αρχαία Ελληνική Γραμματεία, Τρισδιάστατη αναπαράσταση, Διαδίκτυο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα σύμφωνα με το ολιστικό πρότυπο χρήσης των ηλεκτρονικών υπολογιστών δημιούργησε νέα δεδομένα για τη διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας (Κασκαντάμη, Μ. 2001).

Με την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας επιδίωξή μας είναι η διαφοροποίηση της μεθόδου διδασκαλίας του μαθήματος, η μετάβαση δηλαδή από τη μετωπική διδασκαλία στην ενεργό συμμετοχή των μαθητών, παραμένοντας πιστοί στους σκοπούς της διδασκαλίας του μαθήματος.¹ Αναφορικά με τη μέθοδο διδασκαλίας της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας, στις Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στο Γυμνάσιο (σχολ. έτος 2002-03) του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου επισημαίνεται σχετικά: "Βασική προϋπόθεση επίτευξης των σκοπών (του μαθήματος) είναι να δημιουργούνται εκείνες οι συνθήκες

¹ Υπ.Ε.Π.Θ. / Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών, 1998

μάθησης που εξασφαλίζουν την ενεργητική / δημιουργική συμμετοχή των μαθητών στη διδακτική διαδικασία...". Παράλληλα προτείνεται η υποστήριξη του μαθήματος με την αξιοποίηση κατάλληλου εποπτικού υλικού (εικονογράφηση, διαγράμματα, video, cd-rom κ.ά.).²

Το παρόν διδακτικό σενάριο προτείνει έναν εναλλακτικό τρόπο διδασκαλίας της ενότητας "Η Αθήνα" από το διδακτικό εγχειρίδιο *ΑΝΘΩΛΟΓΙΟ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ, Ο ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ* των Μέλπως Σπ. Καραμπάγια και Ντόλης Σπ. Καραμπάγια για τη Β' Γυμνασίου. Με τη διδακτική αυτή πρόταση, η οποία λειτουργεί συμπληρωματικά προς το υλικό του σχολικού εγχειριδίου, η ενότητα "Η Αθήνα" προσεγγίζεται διαθεματικά σε συνδυασμό με το γνωστικό αντικείμενο της Ιστορίας και της Νεοελληνικής Γλώσσας. Σύμφωνα με τις Οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για τη διδασκαλία της εν λόγω ενότητας προβλέπονται δύο διδακτικές ώρες. Προτείνεται η διδασκαλία κατά την πρώτη διδακτική ώρα να γίνει στο εργαστήριο των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Για την υλοποίηση του σεναρίου αξιοποιείται μια τρισδιάστατη αναπαράσταση της Αγοράς της Αρχαίας Αθήνας³ (Κωστάκης, Π. κ.ά 2000) καθώς και η ηλεκτρονική διεύθυνση www.attalos.com Athenian Agora Excavations: "Εκσκαφές στην Αγορά της Αθήνας" της Αμερικάνικης Σχολής Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα.

² Υπ.Ε.Π.Θ. / Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στο Γυμνάσιο (σχολ. έτος 2002-03), σελ. 34

³ Η τρισδιάστατη αναπαράσταση της Αγοράς της Αρχαίας Αθήνας κατασκευάστηκε από τον Παναγιώτη Κωστάκη P_kostakis@yahoo.com, καθηγητή πληροφορικής, υποψήφιο διδάκτορα του Π.Τ.Δ.Ε. Ιωαννίνων. Αποτελεί απόσπασμα από το *project 450πΧ* που έχει ως αντικείμενο τη μελέτη, ανάπτυξη και αξιολόγηση ενός ολοκληρωμένου εκπαιδευτικού περιβάλλοντος για τη διδασκαλία της Ιστορίας στη Μέση Εκπαίδευση. Για τη δημιουργία της συγκεκριμένης αναπαράστασης χρησιμοποιήθηκαν πληροφορίες και υλικό από βιβλιογραφικές αναφορές καθώς και άμεση αντίληψη του χώρου. Η εφαρμογή αποτελείται από τρία αλληλοσυνεργαζόμενα τμήματα. Το πρώτο αποτελεί την τρισδιάστατη αναπαράσταση της Αγοράς της Αρχαίας Αθήνας και παρέχει στους μαθητές τη δυνατότητα να περιηγούνται στο χώρο και να "επισκέπτονται" κτήρια της περιοχής αυτής. Το δεύτερο είναι μια δισδιάστατη απεικόνιση του χάρτη του αρχαιολογικού χώρου, που επιτρέπει στους μαθητές να εντοπίζουν το σημείο όπου βρίσκονται και τη γωνία θέασης. Το τρίτο είναι ένα πλαίσιο κειμένου στο οποίο εμφανίζονται πληροφορίες σχετικές με το κτήριο που κάθε φορά "επισκέπτονται" οι μαθητές.

Η αναπαράσταση της Αγοράς της Αρχαίας Αθήνας είναι προσβάσιμη μέσω της ηλ. διεύθυνσης www.filologia.gr, Σύνδεσμος *Αρχαία Ελληνικά*, Διδακτικό σενάριο *Η Αγορά της Αρχαίας Αθήνας*.

***Σχήμα 1:** Μια οθόνη από την περιήγηση στην Αγορά της Αρχαίας Αθήνας. Καθώς οι μαθητές "περπατούν" μέσα στο χώρο (αριστερό τμήμα), το σημείο θέασης σημειώνεται με την κόκκινη κουκίδα στο χάρτη. Το βέλος σημειώνει το σημείο προς το οποίο είναι στραμμένο το βλέμμα. Η παράλληλη απεικόνιση της θέσης και της γωνίας θέασης στο επίπεδο (χάρτης) συμβάλλει στον καλύτερο προσανατολισμό των μαθητών.*

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

Τάξη: Β' Γυμνασίου

Διδακτικά αντικείμενα: Αρχαία Ελληνική Γραμματεία από μετάφραση \ Ιστορία \ Νεοελληνική Γλώσσα

Προβλεπόμενος διδακτικός χρόνος: 1 διδακτική ώρα

Η ιδέα του σεναρίου: Η αρχαιότητα είναι χρόνος και χώρος ζωής και παρουσίας ανθρώπων στο παρελθόν. Τα μνημεία της αρχαιότητας συνδέονται με θεσμούς, ανθρώπους, ιδέες. Το υλικό του σχολικού εγχειριδίου εμπλουτίζεται με την αξιοποίηση μιας τρισδιάστατης αναπαράστασης της Αγοράς της Αρχαίας Αθήνας και με υλικό από το Διαδίκτυο.

Στόχοι: Οι μαθητές να

1. προσεγγίσουν πληρέστερα την πολιτική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή των αρχαίων Ελλήνων.
2. αναπλάσουν με τη φαντασία τους τον τρόπο ζωής των αρχαίων Ελλήνων.
3. σχηματίσουν πληρέστερη εικόνα του χώρου της Αγοράς της Αρχαίας Αθήνας.
4. συνδέσουν το χώρο της Αγοράς με τους θεσμούς και τους ανθρώπους της εποχής του.
5. ασκηθούν στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου.

Απαραίτητο υλικό:

- Διδακτικό εγχειρίδιο
- Φύλλο εργασίας
- Τετράδιο

Λογισμικό: Φυλλομετρητής (Internet Browser)

Ηλ. διευθύνσεις: www.filologia.gr , www.attalos.com

Διδακτική διαδικασία

Οι μαθητές κάθονται στους σταθμούς εργασίας σε ομάδες δύο-τριών ατόμων. Περιηγούνται αρχικά στην Αγορά της Αρχαίας Αθήνας μέσω μιας τρισδιάστατης αναπαράστασης της περιοχής. Ενώ μετακινούνται στο χώρο, παρακολουθούν στο χάρτη το σημείο και τη γωνία θέασης. Ταυτόχρονα στο κάτω μέρος της οθόνης διαβάζουν πληροφορίες σχετικές με τα οικοδομήματα που βλέπουν. Έτσι γνωρίζουν τα σημαντικότερα κτήρια της περιοχής και ενημερώνονται για τη χρήση τους. Ακολουθώντας τις οδηγίες του φύλλου εργασίας συμπληρώνουν τις ασκήσεις τους. Με αυτό τον τρόπο αποκτούν πληρέστερη εικόνα για την Αγορά της Αρχαίας Αθήνας (Lawrence, A. & Pantelidis, V. 1994) και τον τρόπο ζωής των ανθρώπων της εποχής (Flacelière, R. 1995, Kolobova, K. και Ozereekaja, E. 1993), και συνδέουν το χώρο και τα μνημεία με θεσμούς, ανθρώπους, ιδέες.⁴

Στη συνέχεια επισκέπτονται το δικτυακό τόπο www.attalos.com Athenian Agora Excavations: "Εκσκαφές στην Αγορά της Αθήνας" της Αμερικάνικης Σχολής Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα. Εδώ μπορούν να δουν πλούσιο φωτογραφικό υλικό από το χώρο της Αγοράς, όπως σώζεται σήμερα, καθώς και μακέτες του χώρου από διάφορες χρονικές περιόδους (Thomson, H. A. 1990, Τραυλός, Ι. 1993). Με τον τρόπο αυτό γνωρίζουν ποιες αλλαγές υπέστη και πώς διαμορφώθηκε ο χώρος της Αγοράς στο πέρασμα των χρόνων καθώς και σε ποια κατάσταση σώζεται σήμερα.⁵

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας ο καθηγητής κινείται στους σταθμούς εργασίας, συζητά με τις ομάδες των μαθητών και παρεμβαίνει όταν χρειάζεται. Στο τέλος της διδακτικής ώρας συγκεντρώνει τα φύλλα εργασίας, για να έχει τη συνολική εικόνα της τάξης και την επόμενη διδακτική ώρα συζητά με τους μαθητές τις

⁴ Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στο Γυμνάσιο (σχολ. έτος 2002-03) του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, Στόχοι της διδασκαλίας της συγκεκριμένης ενότητας σελ. 49, Επισημάνσεις για τη διδασκαλία της συγκεκριμένης ενότητας σελ. 53

⁵ Ο καθηγητής έχει αποθηκεύσει στον υπολογιστή ένα αρχείο Επεξεργαστή Κειμένου με συνδέσεις που οδηγούν απευθείας στα σημεία της ηλ. διεύθυνσης που επιθυμεί να επισκεφθούν οι μαθητές και προκειμένου να μειώσει τον κίνδυνο περιπλάνησης των μαθητών στα μεγάλο υλικό του δικτυακού τόπου. Το αρχείο αυτό δημοσιεύεται στην ηλ. διεύθυνση www.filologia.gr , Σύνδεσμος *Αρχαία Ελληνικά*, Διδακτικό σενάριο *Η Αγορά της Αρχαίας Αθήνας*.

απαντήσεις κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας των σχετικών κειμένων του σχολικού εγχειριδίου.⁶

Εργασία για το σπίτι⁷

Οι μαθητές ως εργασία για το σπίτι αναλαμβάνουν να μεταφερθούν με τη φαντασία τους στην Αρχαία Αθήνα. Μεταμορφώνονται σε εμπόρους από τον Εύξεινο Πόντο που καθώς κάνουν εξαγωγές σιταριού στην Αθήνα, επισκέπτονται την αγορά της πόλης και περιγράφουν τις εντυπώσεις τους.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Όνοματεπώνυμο μαθητών:

Τάξη:

A. Σήμερα θα μεταφερθούμε στην Αγορά της Αρχαίας Αθήνας, που αποτέλεσε κέντρο πολιτικών, πολιτιστικών και εμπορικών δραστηριοτήτων της πόλης κατά την αρχαιότητα. Στην οθόνη των υπολογιστών σας υπάρχει ήδη ανοιχτή η τρισδιάστατη αναπαράσταση της περιοχής. Κάνοντας "κλικ" πάνω στην αριστερή ψηφίδα της οθόνης σας και κρατώντας το ποντίκι πατημένο, "περπατήστε" μέσα στην πόλη. Παράλληλα παρατηρήστε στο χάρτη δεξιά σε ποιο σημείο βρίσκεστε. Στο κάτω μέρος της οθόνης διαβάστε πληροφορίες για τα κτήρια που "επισκέπτεστε". Όταν ο κέρσορας πάρει τη μορφή άσπρου βέλους, κάντε "κλικ" για να προσεγγίσετε το κτήριο. Μπορείτε επίσης να μεταφερθείτε πιο κοντά στο σημείο που βρίσκεστε, πατώντας το πλήκτρο *Ctrl*. Για να απομακρυνθείτε, πατήστε το πλήκτρο *Shift*.

Ελπίζουμε να απολαύσετε το ταξίδι σας στο χώρο και το χρόνο!

B. Μετά τη σύντομη περιήγησή σας στην Αγορά, μεταφερθείτε με τη φαντασία σας στην Αρχαία Αθήνα. Είστε Αθηναίος πολίτης, ο Φειδιππίδης ο γιος του Διονυσίου από το δήμο του Χολαργού. Ένας φίλος σας από τον Ορχομενό της Βοιωτίας, ο Ασώπιχος, μόλις έχει φτάσει στην Αθήνα και σας ζητά να τον ξεναγήσετε στο χώρο της Αγοράς. Εισέρχεστε λοιπόν στην Αγορά από τα βόρεια και ακολουθώντας την Οδό των Παναθηναίων διασχίζεται το χώρο. Ξεκινάτε την ξενάγησή σας από το νότιο τμήμα της περιοχής. Συμπληρώστε το διάλογο που ακολουθεί κάνοντας άλλη μια περιήγηση στο χώρο.

⁶ Προτείνεται κατά τη δεύτερη διδακτική ώρα να επιλεγούν κείμενα και θέματα για μελέτη και άσκηση από το σχολικό εγχειρίδιο, στα οποία οι μαθητές θα συναντήσουν πληροφορίες για την Αγορά που έχουν ήδη αποκομίσει από την προηγούμενη διδακτική ώρα. Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθεί η σύνδεση των δύο διδακτικών ωρών και η εδραίωση των γνώσεων των μαθητών.

⁷ Η εργασία για το σπίτι μπορεί να δοθεί στο τέλος της επόμενης διδακτικής ώρας, ώστε οι μαθητές να αξιοποιήσουν πληροφορίες και από τις δύο διδακτικές ώρες. Βλ. και ανάλογη άσκηση στη σελίδα 35 του σχολικού εγχειριδίου.

Φειδιππίδης: Ας ξεκινήσουμε την περιήγησή μας στην Αγορά από τα κτήρια αυτά εδώ στα αριστερά μας. Αυτή η μεγάλη στοά είναι η Τα δωμάτια στο πίσω μέρος της στοάς

Ασώπιχος: Φειδιππίδη, κοίτα. Δύο αστυνομικοί οδηγούν έναν άνδρα στο διπλανό κτήριο.

Φ: Στο κτήριο αυτό στεγάζεται το δικαστήριο Προφανώς αυτός ο άνδρας κατηγορείται από κάποιο συμπολίτη του για ένα αδίκημα που έκανε και τον πηγαίνουν να δικαστεί από το αρμόδιο δικαστήριο.

A: Και ποιοι θα τον δικάσουν;

Φ:

A: Κι αυτό το στρογγυλό κτήριο τι είναι;

Φ: Είναι Εδώ η πρυτανεύουσα φυλή

Και ακριβώς δίπλα βρίσκεται, το κτήριο στο οποίο

A: Βλέπω εδώ μπροστά μας ένα βάθρο με δέκα χάλκινα αγάλματα. Να υποθέσω ότι είναι τα αγάλματα των μυθικών ηρώων που έδωσαν το όνομά τους στις δέκα φυλές της Αττικής; Αυτό λοιπόν είναι

Φ: Σωστά, Ασώπιχε. Εδώ σε αυτό το βάθρο αναρτώνται

Δες εκεί στο βάθος. Αυτός ο άνθρωπος έχει προσπέσει ικέτης στο Από την ενδυμασία του μοιάζει να είναι δούλος. Ίσως να έχει δραπετεύσει από το απάνθρωπο αφεντικό του και ζητά άσυλο στο χώρο αυτό.

A: Μα, έντονος ήχος σφυριού που χτυπά το μέταλλο ακούγεται από αυτό το μέρος. Σαν να είναι εκεί εργαστήρια μεταλλουργίας.

Φ: Πράγματι, φίλε μου. Γύρω από υπάρχουν εργαστήρια μεταλλουργίας αλλά και κεραμικής. Ακούς και τον αυλητή που με τον αυλό βοηθά τους εργάτες να κρατήσουν το ρυθμό της δουλειάς;

A: Εδώ λοιπόν έρχονται οι πολίτες που θέλουν να αγοράσουν σιδερένια και κεραμικά σκεύη! Εγώ όμως θα ήθελα να αγοράσω αρώματα για τη γυναίκα μου και κρασί για τους φίλους μου.

Φ: Σε αυτό εδώ το τμήμα της αγοράς, Ασώπιχε, βρίσκονται κυρίως κτήρια διοικητικού και θρησκευτικού χαρακτήρα. Τα μαγαζιά βρίσκονται στο ανατολικό μέρος της Αγοράς. Εκεί θα βρεις αρωματοπωλεία, τσαγκαράδικα, ξυλουργεία, βαφεία,

ζαχαροπλαστεία. Προτείνω να πάμε εκεί αργότερα. Ας πλησιάσουμε τώρα πιο κοντά στο Ναό. Κοίτα ψηλά στις μετώπες. Απεικονίζονται

.....
.....
A: Μπορούμε να επισκεφθούμε αυτή τη στοά στο βάθος; Δείχνει μεγαλόπρεπη και επιβλητική.

Φ: Φυσικά. Είναι Πήρε το όνομά της από τις ζωγραφιές που την κοσμούν. Δες αυτή. Απεικονίζεται η Μάχη του Μαραθώνα. Πρώτος απεικονίζεται ο Μιλτιάδης τη στιγμή που προτρέπει τους στρατιώτες του στη Μάχη. Σε αυτή τη στοά επίσης συγκεντρώνονται το μήνα Βοηδρομιώνα όσοι είναι υποψήφιοι για μύηση στα Ελευσίνια Μυστήρια.

A: Πες μου, Φειδιππίδη. Εδώ στην Αγορά δε γίνονταν παλιότερα οι συνεδριάσεις της Εκκλησίας του Δήμου;

Φ: Σωστά. Οι Αθηναίοι συγκεντρώνονταν εδώ μέχρι τη μεταπολίτευση του Κλεισθένη και συζητούσαν τα προσχέδια των νόμων που είχε ετοιμάσει και ψήφιζαν Τώρα πια οι συνεδριάσεις γίνονται στην Πνύκα. Μέχρι το τέλος όμως του Πελοποννησιακού Πολέμου γίνονταν εδώ οι ειδικές συνεδριάσεις που είχαν στόχο ενός πολίτη που οι Αθηναίοι νόμιζαν ότι μπορεί να βλάψει την πόλη. Έγραφαν λοιπόν το όνομά του πάνω σε ένα όστρακο και όποιου το όνομα βρισκόταν περισσότερες φορές τον έδιωχναν από την πόλη για 10 χρόνια.

Αυτή η στοά απέναντι είναι Εδώ έχει την έδρα του ο άρχων βασιλεύς, υπεύθυνος για υποθέσεις σχετικές με τη λατρεία ή για ανθρωποκτονία. Ο ξάδερφός μου ο Αγάθαρχος, γιος του Ιπποκράτη, από το δήμο Σκαμβονίδαι, ήρθε εδώ τις προάλλες και κατέθεσε καταγγελία εναντίον ενός γείτονα του, τον οποίο κατηγορούσε για το φόνο ενός δούλου του. Μέσα στη στοά φυλάσσονται.....

A: Μα κι άλλη στοά βλέπω δίπλα, Φειδιππίδη.

Φ: Αυτή είναι η Στοά Είναι ο αγαπημένος χώρος των φιλοσόφων. Εδώ συγχάζει και Δες να έχουμε την τύχη να τον συναντήσουμε;

A: Πολύς κόσμος και φασαρία σήμερα στην Αγορά, Φειδιππίδη. Έτσι συμβαίνει κάθε μέρα;

Φ: Πράγματι πολύς κόσμος κάθε μέρα έρχεται στην αγορά για τα καθημερινά του ψώνια και για να συζητήσει τα θέματα της πόλης. Εννοώ τους άνδρες φυσικά. Οι γυναίκες βγαίνουν κάπου κάπου από το σπίτι μόνο για τα προσωπικά τους ψώνια και με τη συνοδεία μιας δούλης. Σήμερα είναι όμως και μέρα αργίας για τους μαθητές. Δες τα παιδιά μαζεμένα γύρω από τους ακροβάτες πώς παρακολουθούν με τα μάτια ορθάνοιχτα!

A: Φαντάζομαι ότι η Αγορά θα γεμίζει στη γιορτή , στην οποία τιμάτε την προστάτιδα της πόλης θεά Αθηνά.

Φ: Πράγματι λαμπρή πομπή διασχίζει την Αγορά ακολουθώντας την οδό

.....

..... για να φέρει πάνω στην Ακρόπολη το πέπλο που κέντησαν διαλεχτά κορίτσια της πόλης και το οποίο προορίζεται

.....

Α: Φειδιππίδη, ο ήλιος κινείται προς τη κέντρο του ουρανού. Πρέπει, φίλε μου να πάρω το δρόμο της επιστροφής.

Φ: Κρίμα που δεν μπορείς να μείνεις. Θα πηγαίναμε μαζί στο συμπόσιο που οργανώνει ο φίλος μου ο Φιλόνεος γιος του Δημοσθένη από το δήμο της Παιανίας με αφορμή τη γιορτή της κοπής των μαλλιών του μεγάλου του γιου, δηλαδή το τέλος της παιδικής του ηλικίας.

Γ. Αφού ολοκληρώσατε την άσκησή σας, κλείστε την "Περιήγηση στην Αγορά της Αρχαίας Αθήνας". Πάνω στην επιφάνεια εργασίας θα βρείτε ένα αρχείο Επεξεργαστή Κειμένου με το όνομα "Agora". Ανοίξτε το και πατώντας πάνω στους συνδέσμους επισκεφθείτε τον αρχαιολογικό χώρο της Αγοράς μέσω του διαδικτυακού τόπου της Αμερικάνικης Σχολής Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα, που ασχολείται με τις εκσκαφές στο χώρο αυτό.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστίες στον Παναγιώτη Κωστάκη που με μεγάλη προθυμία προσέφερε την τρισδιάστατη αναπαράσταση της Αγοράς της Αρχαίας Αθήνας για την υλοποίηση του παρόντος διδακτικού σεναρίου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Flacelière, R. (1995), *Ο δημόσιος και ιδιωτικός βίος των Αρχαίων Ελλήνων*, μτφ. Γ. Βανδώρος, Εκδόσεις Δ. Παπαδήμα
2. Kolobova, K. και Ozereekaja, E. (1993), *Η καθημερινή ζωή στην αρχαία Ελλάδα*, μτφ. Γ. Ζωΐδη, Εκδόσεις Δ. Παπαδήμα
3. Lawrence, A. & Pantelidis, V. (1994), Exploring Virtual Reality for Classroom Use, Tech Trends 39 (1) 29-31, VREL. East Carolina University
4. Thomson, H. A. (1990), *The Athenian Agora, A guide to the Excavation and Museum*, American School of Classical Studies in Athens
5. Κασκαντάμη, Μ. (2001), *Μαθαίνοντας στο Internet Αρχαία, Νέα, Ιστορία*, Εκδόσεις Καστανιώτη
6. Κωστάκης, Π., Ράμμος, Χρ., Βούρη, Σ. και Μικρόπουλος, Τ. (2000), *Μια περίπτωση χρήσης εικονικού περιβάλλοντος στη διδασκαλία της Ιστορίας*, 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο "Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση, Πάτρα, Πρακτικά εισηγήσεων σσ. 284-294
7. Τραυλός, Ι. (1993), *Η πολεοδομική εξέλιξη των Αθηνών*, Εκδόσεις Καπόν